

JEKLARSKI BARONI SE PRIKAZEVAJO KOT NAPREONI LUDJE.

BULETIN PRIPOVEDUJE, DA 12-URNI DELAVNIK NI SPLOŠNO UPELJAN.

63 odstotkov delavcev dela še vedno po dvanaest ur na dan.

Washington, D. C. — Ko so v letih 1919-1920 zastavljali jeklarški delavci proti diktaturi jeklarških in železarskih baronov, so delavci izgubili stavko. Med jeklarškimi baroni je takrat zavladalo veliko veselje in mislili so, da so s to zmago dosegli trajne uspehe. Zadnje čase pa niso nič kaj veseli. Njih veselje jim kali dejstvo, da je pri primarnih volitvah zmagal kot kandidat za gubernersko mesto Gifford Pinchot, ki ni socialist, tudi ne komunist, ravno tako ne pripada k delavski farmerski stranki. Ampak Pinchot je poznan kot rogovilec proti stari gardi v republikanski stranki, on je mladorepublikanec, ki dela stari gardi preglavico, ker neče slepo služiti velepodjetništvu.

Jeklarški baroni so obdržali konferenco in se razgovorjali o uvedbi 8-urnega delavnika v jeklarški industriji, končno so pa sklenili, da se še bolj posvetujejo o tem vprašanju in da uvedejo 8-urni delavnik, ako se izkaže praktična potreba.

Vsekakor jih je pa zaskrbelo zmagala Pinchota. Biro za delavsko statistiko je izdal buletin, ki prikazuje majhen napredek v jeklarški industriji. Številke se nanašajo na položaj v letih 1920, 1915 in 1910.

Kljub temu je pa v letu 1920 delalo še 63 odstotkov delavcev pri plavkih in pešeh po 12 ur na dan in po šest ali sedem dni v tednu. Buletin pravi, da je bil 12-urni delavnik v letu 1910 splošno uveden. Izjema je bila le v departmentu za pločevino.

STAVKA JEKLARSKIH DELAVCEV ZA ODPRavo 12-URNEGA DELAVNIKA JE BILA IZGUBLJENA.

Stavka jeklarških delavcev za odpravo 12-urnega delavnika je bila izgubljena. Državni kazniki in privatni stražniki in veliki bizniški interesi so se pri zadnji stavki navadili na delavce. To je bil vzrok, da delavci niso zmagali. Stara garda republikanske stranke je bila takrat v sedlu v Pennsylvaniji. Pod Pinchotom mogoče pridejo mile reforme. Ako hočejo delavci zmagovati, velja zanje stara resnica. Delati morajo sami za izboljšanje svojih razmer. To pa lahko le store, ako se organizirajo politično in strokovno in se odstranijo od vseh meščanskih strank.

ROPROG JE VLOŽIL TOŽBO ZA ZAKONSKO LOČITEV.

Zena ga je pa ustrelila.

TULSA, OKLA. — 35-LETNO MRS. M. A. JERGUSON SO ARETIRALI, KER JE USTRELILA SVOJEGA SOPROGA. KO SO JO PRIGNALI NA POLICIJO, JE IZJAVILA: "NE VEM, ZAKAJ SEM TO STORILA".

Dr. Jerguson je vložil tožbo za zakonsko ločitev. Njegova soproga je pa prišla domov po nekaj obleke. Zdravnik ji je rekel, da ji da pet minut časa, da pobere obleko. To jo je menda njezilo in oddala je nanj strel, ki ga je ubil na mestu.

SVARILo DELAVCEM V INDIANI.

Washington, D. C. (Federated Press). — Strokovno glasilo železniških delavcev "Labor" svari delavce v Indiani, da se naj nikar ne dajo zapeljati s govornicami o naprednosti Beveridgeja, ki postane kandidat republikanske stranke, ker je pri primarnih volitvah porazil senatorja Newa.

List pravi, da je Beveridge nazadnjak, čeprav pripada k mladorepublikancem. On je podpornik pennsylvanske železniške družbe in družba ga je podpirala v volilnem boju pri primarnih volitvah. V letu 1912 je sledil Rooseveltu, dasiravno je glasno obsojal staro gardo v republikanski stranki.

PENNSYLVANSKI OPERATORJI NAROČAJO PREMAGO IZ ANGLIJE IN BELGIJE!

Somerset, Pa. — (Feder. Press. Art Shields.) — Thomas Fisher, glavni upravitelj Berwind-White Coal kompanije, je priznal pred sodiščem — pred katerim se vrši razprava glede uveljavljenja stalne sodniške prepovedi napram stavkujočim rudarjem — da je bila stavka katastrofalna za družbo. Fisher je dejal, da je njegova družba prisiljena naročiti premag iz Anglije, Francije in Belgije, ako hoče držati pogodbo s parobrodniškimi družbami, katere mora zalagati s premogom.

SE ENKRAT JE ZMAGALA STARA GARDA V ZBORNICI.

REZOLUCIJA, DA SE UVEDE PREISKAVA, ZAKAJ NI JUSTIČNI TAJNIK NASTOPI PROTI VOJNIM KORUMPIONISTOM, ODKLONJENA.

Daugherty prizna, da je v Morsejevi aferi prejel le štiri tisoč dolarjev.

Washington, D. C. — Stara garda v kongresni zbornici je še enkrat zmagala in tako preprečila, da Woodruff-Johnsonova resolucija, po kateri se ima uvesti preiskava proti justičnemu tajniku, da se zagovarja, kakaj ni uvedel postopanja proti vojnim korumpcionistom, ni prišla na dnevni red. Proti resoluciji je bilo oddanih 149, za resolucijo pa 114 glasov.

Voditelji stare garde v republikanski stranki so bili vsi zbežani, ko je bilo jasno, da bo 25 republikancev glasovalo, da pride resolucija na dnevni red. Klje za pomoč je bil poslan na vse strani, da dobe zadostno število za odklonitev resolucije.

Opozicija se ne čuti premagano, ampak pripravljena je nadaljevati boj do zmage. Kongresnik Campbell iz Kansasa nosi resolucijo s sabo v žepu in stara garda se boji, da opozicija najde pot in ga prisili, da je predloži kongresni zbornici. Kongresnik Johnson iz Južne Dakote je povedal tako razumljivo, da so ga lahko razumeli vsi, da podvzame ponovno akcijo v prihodnjih dneh.

Medtem ko se ti dogodki odigravajo v zbornici, se peča tudi senat z Daughertyjevo zadevo z druge strani. Senator Lenroot iz Wisconsin, ki pripada k stari gardi, je čital v senatu pismo, ki ga je pisal justični tajnik senatorju Watsonu iz Indiane dne 22. maja in v katerem prizna, da je v zadevi Morseja prejel štiri tisoč dolarjev od Thomas B. Felderja. Temu dostavlja, da ta vsota krije komaj polovico njegovih izdatkov.

K besedi se je oglašil tudi senator Watson iz Georgije, ki je prijel justičnega tajnika, ker je odredil, da se izpusti zasežena ladja, na kateri so bile opojne pijske.

PRAŠIČ JE PRILOMASTIL V CERKEV.

Maša je seveda prenehala.

Baltimore, Md. — Dvajset prašičev se je odtrgalo od velike črede in divjalo po ulicah. Velik merjasec je vdrl v katoliško cerkev sv. Srca Jezusovega, ko je župnik Kesler čital mašo. Ko se je zakadil proti altarju, ga je eden vernikov zagrabil za zadnjo nogo, toda merjasec se mu je iztrgal. Maša je prenehala in prišel je splošen lov na merjasec, ki je prilomastil v cerkev, dokler ga niso ujeli.

TRJEJE OTROCI SO UTONILI V VODNJAKU.

Statesboro, Ga. — Trije otroci Foster Allena v starosti 2, 4 in 5 let so utonili v vodnjaku blizu doma. Oče in mati sta bila nekoliko oddajena od hiše, ko sta slišala otroško vpitje. Hitela sta od doma in našla sta svojega 8-letnega sina viseti na vrvi v vodnjaku, ki se je trudil, da reši malenčaka. Njega so potegnili iz vodnjaka, ostali malenkisi so utonili.

RUDARJI NE MOREJO IN NE SMEJO BITI PREMAGANI!

Lewis pravi, da operatorji po dveh mesecih stavke spomnavajo, da ne bodo zlahka premagali rudarjev.

PREMAGARJI STOJE OVESTO BOJU KOT PRVI DAN.

Indianapolis, Ind. — (Federated Press.) — "Po dveh mesecih rudarske stavke so pričeli mnogi operatorji spomnavati, da rudarji ne morejo biti in ne bodo premagani v tem boju; do enakega spoznanja je prišel tudi velik del ameriškega ljudstva."

Tako se glasi poročilo izvršitelje rudarske organizacije, katerega so podpisali John L. Lewis, predsednik, Philip Murray, podpredsednik, in William Green, tajnik-blagažnik.

"Več ko 600,000 rudarjev stoji še vedno in trdno v stavki — se nadaljuje poročilo — in njihova morala in zvestoba bo stvar, za katero so v boju, je neomajana. Stavka se lahko in se bo nadaljevala do zmage."

V distrikih 1, 7 in 9, ki zavzemajo antracitno polje, je 155,000 rudarjev v stavki od prvega dne in produkcija trdega premoga je popolnoma suspendirana. Skupna mezdana konferenca zastopnikov rudarjev in operatorjev se vrši še od 15. marca v New Yorku, toda do pogodbe še ni pišlo. Operatorji predlagajo, da se mezda zniža za 18 do 28 odstotkov, to je povprečno 21 odstotkov za vse rudarje na polju trdega premoga. Predlog je bil takoj in odločno odklonjen; enako se zgodi z drugimi predlogi te vrste. Rudarji ne bodo sprejeli znižanja mezde.

Na polju mehkega premoga smo ponovno in ponovno skušali aranžirati mezdno konferenco z operatorji na temelju pogodbe, ki je potekla 31. marca, toda operatorji so do danes odbili vsa naša vabila za sestanke. Ravnotako so zavrgli vabilo tajnika za delo. Operatorji odvisno upajo, da bodo sklenili separatne pogodbe s posameznimi distrikci; skoro v vseh okrožjih so vabili organizacije na separatne konference, toda organizacije so zavrgle njih vabila in se držijo programa, katerega je določil odbor za taktiko v Clevelandu dne 24. marca t. l. Eksekutiva se drži programa in se ga bo držala v bodoče. Ako mislijo operatorji, da raztrgajo našo organizacijo s separatnimi pogodbami, se motijo in doživeli bodo razočaranje.

Položaj stavke je prav dober. Poleg organiziranih rudarjev, ki so zastavljali 1. aprila, je v boju 100,000 rudarjev v državah Pennsylvanija, West Virginia, Kentucky, Colorado, Utah in New Mexico, katere smo organizirali med stavko.

Poročilo vladnega geološkega društva za merjenje se glasi, da je produkcija premoga v prvih šestih tednih stavke za 17 milijonov ton manjša kot je bila v veliki stavki leta 1919. Premogove rezerve v deželi se rapidno manjšajo in toliko naglašana neunijska produkcija nikakor ne more zadostiti tekočim potrebam dežele. Cene premoga, ki ga kopljejo neunijski rudarji tuptam, so se poskočile za sto odstotkov in še bodo rastle kljub naporom vlade, da jih drži dol s prostovoljno akcijo operatorjev. Veliko pomanjkanje premoga v Ameriko je neizogibno, ako se ljudstvo hitro ne zdrami iz letargije in spozna, kam ga tira lakomnost operatorjev. United Mine Workers popolnoma odklanjajo odgovornost za pomanjkanje in draginjo premoga, ki pride. Ameriško ljudstvo bi moralo zahtevati obračun za sedanjí položaj."

KAPITALISTIČNI "ZASLUŽEK"

New York, N. Y. — Čeprav velebizniški interesi stokajo, da gre do kupčije slabe, je United States Smelting in Refining kompanija napravila \$1,455,572 dobička. Razume se, da so odbili vsi stroški in davki. Poleg je pa bila še lepa vsota naložena v raznih skladih.

RESNICA O CENTRALIJSKI AFERI PRIHAJA BOLJ IN BOLJ NA DAN.

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) — Takajnji Obrambni odbor je prejel brzojavno vest iz Seattlea, da sta se dva porotnika v znanem procesu proti sedmim članom I. W. W. zaradi umora štirih legijonarjev v Centraliji, Wash., izjavila, da so obsojenci nedolžni. Do zdaj je pet porotnikov podpisalo sprisefeno izjavo, da so glasovali za krivdo obsojencev samo zato, ker so bili člani organizacije I. W. W. ne glede na evidenco.

FRANCIJA SE NE UDELEŽI KONFERENCE V HAGU.

Poincare misli posnemati ameriško vlado, s katero ima menda nekak sporazum proti Rusiji.

MILITARISTI ZARTEVAJO OKUPACIJO RUHRA.

Paris, 28. maja. — Iz zanesljivih virov se poroča, da je francoska vlada sklenila, da se ne udeleži haške konference z ruskiimi sovjeti. Ta korak je bil storjen, ko je francoski zunanji minister korespondiral s državnim departamentom v Washingtonu glede konference v Hagu.

Poincare je informiran, da ni najmanjše možnosti, da bi se Amerika udeležila haške ali katere druge konference z Rusi. Ako bi bila kakšna možnost, tedaj bi ameriška vlada zahtevala, da boljševiki umaknejo, oziroma prekličejo njihovo spomenico, katero so izročili zaveznikom v Genovi kot odgovor na pogoje entente za rekonstrukcijo Rusije. V tej spomenici so sovjetski delegatje izjavili, da ruske republika obdrži nacionalizirano podjetja.

Francoska vlada je prepričana, da Sovjetska Rusija ne bo preključala dotične spomenice in valed tega smatra haško konferenco za nepotrebno. Poincare je neki zelo zadovoljen s informacijami, ki jih je prejel iz Washingtona; njegovo stališče je, da napelje francosko politiko napram Rusiji na ameriški tir.

Poročilo Lloyda Georga glede genovske konference, ki ga je podal parlamentu v četrtki, je naredilo slab vtis na uradne okroge v Parizu.

Poincare je naznanil v petek v francoski zbornici, da ne bo več trpel boljševiške propagande v Franciji in je zahteval, da zbornica izroči sodišču dva komunistična poslance. Poincare je bil jezen, ko so socialisti in komunisti v zbornici izjavili, da sedanja vlada podi Francijo v novo vojno. Dejal je, da bo vlada še te dni, to je pred 31. majem, informirala zbornico, kakšne korake namerava storiti napram Nemčiji, ako ne sprejme odškodninskih pogojev.

Leon Daudet je pozival vlado, da okupira kotlino Ruhr, ako Nemčija ne plača kakor je sklenila odškodninska komisija.

BOJ PLESKARJEV ZA PET DNI DELA V TEDNU.

Boston, Mass. — Organizirani pleskarji in sobni slikarji v Bostonu so pričeli zopet z bojem za pet dni dela v tednu, katerega so izgubili, ko so bili izprti dne 20. januarja 1921. Z veliko večino so štiri lokalne organizacije pleskarjev in sobnih slikarjev osvobodile zaključek, da odlej napreje pridejo delavci na delo v soboto dopoldne.

Podjetniki so naznanili, da skličejo sejo, na kateri se dogovore, kaj jim je storiti: ali proglašajo izpor za vse delavce ali ne, ki nečejo delati v soboto dopoldne.

Pleskarski delavci in sobni slikarji so se odločili, da izvojujejo boj do konca.

VLAK V JARKU.

Parsons, Kans. — Osočni vlak šte. 3. je pri Vinitu zapustil tir in lokomotiva je potegnila vse vozove razun treh za sabo v jarku. Strojevodja in kurjač sta ubita. Od potnikov ni bil ranjen nihče. Tako naznanja železniška družba, ki naveda kot vzrok za nesrečo "mokre tračnice".

ŽELEZNIŠKIM MAGNATOM NI VSEČ MEZDA ŽELEZNIČARJEV.

ŽELEZNIŠKI RAVNATELJ J. B. KERR PRAVI, DA SO ŠE VEDNO VISOKE.

O svodenem železniškem kapitalu seveda ni snil besede.

New York, N. Y. — Komaj je bilo poročano, da se železniška voznina zniža s prvim julijem za malenkost deset odstotkov, že prihajajo železniški ravnatelji s tožbami v javnost, da so mezde železničarjev visoke. Med temi je tudi John B. Kerr, železniški ravnatelj New York, Ontario in Western železniške družbe. Njemu je malenkostno znižanje voznine za tovrstno blago tako seglo k srcu, da je rekel: "Znižati moramo obratne stroške, ako hočemo izravnati znižano voznino. To je edina rešitev, ki jo vidim. Mezde so še vedno visoke. (To je povedal, ne da bi se smehljaj). Znižanje mezde lestvice od sedaj do prvega julija bi pomagalo železniškim družbam, da lahko prenesejo znižanje voznine".

Železniški ravnatelj je rekel, da so mezde še visoke. Ako je menil, da so mezde železniških predsednikov, podpredsednikov, ravnateljev, podravnateljev, železniških advokatov in drugih višjih železniških upravnih uradnikov pretirane in visoke, je železniški ravnatelj govoril resnico. Menda se vsak pameten človek strinja, da se tem ljudem znižajo njih mezde. Ako je pa železniški ravnatelj menil, da so mezde strojevodij, kurjačev, sprevednikov, železniških delavcev in drugih nižjih železniških uslužbencev visoke, se je pa smotil. Če železniški ravnatelj misli, da ni tako, si neveda lahko pomaga. Svojo mezdo lahko zamenja vsaki mesec s kakšnim nižjim železniškim uslužbencom, in kmalu se prepriča, da je bil v zmoti.

Železniški ravnatelj se tudi ni dotaknil svodenega kapitala, od katerega delničarji vlečejo dividende. Treba je le odbiti svodenega kapital in dokaz je doprinešen, da imajo železniške družbe dosti velik dobiček od vloženega kapitala.

RAZSTRELEBA V RUDNIKU.

Enajst rudarjev ubitih.

Birmingham, Ala. — V rudniku Armar šte. 3, ki je lastnina Alabama Fuel in Iron kompanije, je razstrelba ubila enajst rudarjev.

Družba je velika nasprotnica rudarske organizacije. V zadnji stavki se je poslužila vsakovrstnih sredstev, da je zlomila odpor rudarjev. Pozvana je bila tudi milica, da pazi na "red in mir". Eksplozija pokazuje, kakaj se je družba bojevala proti rudarski organizaciji. Kjer so rudarji dobro organizirani, ne grejo kar te bimeniniš v rudnik, če postoji nevarnost za eksplozijo.

NOVE POVODNJI.

Florida, Fla. — Takaj se je vtrgal oblak in dež je lil, da je bila kmalu vsa okolica poplavljen. Škoda je velika.

Tiri rockislandske železnice so izpodpluti na daljavo štiri sto ševljev in promet je bil ustavljen. Okoli pet sto avtomobilov je bilo zajetih. Ostali so na njihovih ali na cestah, da se izognejo tokom in hudournikom, ki se prihajali z gričev.

Burlington, Ia. — Takaj je bil silen deževni naliv, ki je napravil veliko škodo. Poškodoval je ceste in hiše. Stari potok Hawkele, ki je služil kot odvodni kanal, je v nekaj minutah narasel in prestopil bregove. Voda se je razlila prek cest, na katerih je največ trgovin. Vdrla je v kleti in napravila na blagu veliko škodo.

NAROČNIKOM.

Vsled praznika Spominskega dne "Prosveta" jutri ne izide.

VRANGELOVA BANDA BEŽI IZ BOLGARIJE NA VSE STRANI.

Carigrad, 28. maja. — Okrog 300 Vrangellovih vojakov in oficirjev, ki so bili ignirani iz Bolgarije, je pribežalo v Carigrad. Vrangellovi so bežali v Varso in tam so se s pomočjo italijanskega konzula ukrcali na parnik. Pregarji častniki se pritojujejo, da bolgarska vlada pomaga boljševikom na vse načine in sili vrangellove, da se vrnejo v Rusijo kamor se pa boje iti.

RAZMERE V RUSIJI SE OBRAČAJO NA BOLJŠE.

Bogata letina se obeta ob Volgi in v Ukrajini; kmetje se vračajo v zapuščene vasei.

CENE ŽIVILOM PADAJO

Moskva, Sovjetska Rusija, 27. maja. — Razmere v Rusiji se obračajo na boljše. Cene živilom v Moskvi so pričele padati in prvih odkar je sovjetska vlada na krmilu, je pričela rasti vrednost rublja. Pred tremi tedni je bilo štiri in pol milijona papirnatih rubljev za eden dolar, danes so štiri milijoni. V istem času je cena kruha padla za stotisoč rubljev.

Ugodna poročila o letošnji letni pšenice in drugih pridelkov vplivajo na cene in valuto. Ob Volgi, v krajih, kjer je strašna suša pred enim letom uničila vsa polja, se letos obeta bogata žetev. Iz glavnih provinc poročajo, da seme, ki lansko leto ni poglalo zaradi suše, je letos vzkliko. Kmetje, ki so zapustili vsaj prejšnje jesen, se zdaj vračajo nazaj. Američani, ki izvršujejo pomožno akcijo, pomagajo sovjetskim oblastem pri preseljevanju kmetov iz mest v njihova kraje.

Ukrajina tudi poroča o bogati letini. Slabo pa je na Krimu in v Kubanu, kjer letošnja letina ne obeta dosti. Vlada pomaga kmetom pri kultiviranju zemlje. Ameriški "kvakerji" tudi pomagajo straktorji.

Kmetje, ki so skrivali živila v nadi, da jim prinesejo velik dobiček, so zdaj alarmirani valed padanja cen in pričeli so voziti žito na trg. Ultee v mnogih mestih so kar natlačene z vozovi, na katerih so žaklji z žitom.

Moskva je te dni zelo aktivna. Ultee popravljajo, hiše belijo in barvajo ter grade nova poslopja. Povsod odmevajo udarci kladiva in glasovi žage.

Najvažnejši politični dogodek je obravnava proti 43 menjševikom in socialistim revolucionarjem, ki se otvoril 1. junija pred revolucionarnim sodiščem v Moskvi. Obravnava bo prisostvoval tudi Emile Vandervelde, socialistični vodja v Belgiji in zastopnik druge internacionale; navzodni bodo tudi Paul Bonecourt, poslanec v francoskem parlamentu, in Theodor Liebknecht, brat Karla Liebknechta, in Kurt Rosenfeld in Nemčije.

Moskva, 27. maja. — Vandervelde in njegovi tovariši so danes dospeli v Moskvo. Sprejeti so bili z velikimi sovrašnimi demonstracijami. Vso pot od ruske meje so se vozili v posebnem vozni, v katerem je bila vojaška straža. Ob prihodu v Moskvo jih je straža spremlila v hotel, kjer bodo zavarovani pred demonstrantami.

DELAVKE NISO ORGANIZIRANE IN ZATO JIH LOJZE IZKORISČAJO.

New York, N. Y. — Mrs. Florence Kelley, tajnica Lige konzumentov, je izjavila, da delavci ne zaslužijo le premalo, ampak opravljajo tudi dela, od katerih ni pričakovati, da se jim povzga meza. Po njenem mnenju so te besede posebno veljavne za delavke, ker niso kot skupina organizirane. "To dejstvo je krivo, da lojze izkoriščajo delavke", je poudarila Kellyjeva.

VEREME.

Chicago in okolice. — Jauno, Jugovzhodni vetrovi. Ni veliko spremembe v temperaturi. Solnce izide ob 5:19, zaide 8:16.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Napredovanje unij. — Iz poročila tajnika Missouriske delavske federacije na letni konvenciji v Hannibal, Mo., je razvidno, da je federacija napredovala na članstvom od 58,731 na 59,215, na krajevnih unijah pa od 416 na 429.

Enotna fronta v New Yorku. Krajevna socialistična stranka in Farmer-Labour party bosta imeli skupno kandidatsko listo pri jesenskih volitvah. Do tega spoznanja je prišlo zadnji teden na razpravi je prišlo zadnji teden na mnogih konferencah med socialisti in voditelji farmarake-delavske stranke. Zdej se vrše konference s centralnimi strokovnimi unijami, ki se mogoče pridružejo skupni politični akciji.

KJE JE IŠKATI VEROKE ZA NARASČANJE MALIH KAZNJIVIH PRESTOPKOV?

New York, N. Y. — Dr. Amos T. Bedford, superintendent ženske popoljševalnice v Bedfordu, izjavlja, da je brezposelnost za krivila, da se množe mali kaznjivi prestopki. Brezposelnost med delavkami je velika in marsikatera delavka je prisiljena izvršiti majhen prestopek, ker ne dobi poltencega dela.

Tega mnenja je tudi gđ. Mary Lilly, predstojnica ženskega oddelka prisilne delavnice na otoku Blackwellu. Ona se je še bolj odločno in jasno izjavila v tem oziru, kajti ona pravi, da je naraščanje malih prestopkov direktna posledica brezposelnosti.

Delavke v newyorskih tovarnah prejema izredno nizko mazo. Povprečna mezda je od \$10 do \$12 na teden. Tako izjavlja gđ. Julija Ryan, predstojnica mestne posredovalnice za delavke. Ona pravi, da take mezde ne krijejo življenjskih potrebščin delavke.

Prvi Maj na Japonkem.

Fokijo. — (Federated Press. Pismo poročilo.) — Dne 1. maja je 2000 delavcev korakalo po ulicah trgoveškega dela Tokija v demonstracijah, katere je organizirala Japonska delavska liga na prvega maja. Delavci so prepevali revolucionarne pesmi in nosili napise s zahtevami za osemurni delavnik in priznanje Sovjetske Rusije.

Demonstracije se niso izvršile v miru. Policija je že par dni prej zaprla znane aktivne voditelje socialistov, nekaterim je pa ukazala, da morajo biti doma. Komaj se je pričel pohod, je policija aretirala kakih petdeset demonstrantov. Rečejo zastave so silno razdražile policijote, ki se niso ganili, dokler so delavci samo peli in nosili napise; kakor hitro je pa nekdo potegnil izpod obleke majhno rdečo zastavico, so policijoti planili po njem. Drugi so dvignili še več zastavic in policiji so skakali kakor divji v množico.

Člani "društva beračev" so imeli manj sreče. Nosili so velik napis "Doli s kapitalisti", katerega pa niso neali dolgo. Policija jim ga je vzela. Najslabše se je godilo uniji tiskarskih delavcev, katere smatrajo policijske oblasti v Tokiju za "najbolj nevarno". Njihovi voditelji so bili aretirani čim so se pokazali na ulici.

Kobe, Japonska. — (Federated Press.) — Tukajšnji ameriški list "The Japan Advertiser" je bil 2. maja zaplenjen, ker je prinesel prevod revolucionarne pesmi, katero so delavci peli v pohodu pri majskih demonstracijah. Policija je ugrabila vso naklado, predno je bil list dostavljen v Kobo.

Prevod dveh pesmi, radi katerih je bil list zaplenjen, se glasi:

"Pesem revolucije. Revolucija je blizu, revolucija je blizu. Vstanite stotisoči, ki ste običeni v eunje! Zbudite se, prebivalci v kolibah! Kdo so tisti, ki so uničili naš vrt svobode? Kdo je porazil pravico? Kako dolgo bomo še trpeli režim tlačanja in progono? Kri v naših žilah kroži razpaljena. Svobodo hočemo! Svoboda ali smrt! Ali se naši bratje ne bore za svobodo v Rusiji!

Pesem terorista. Nič več se ne bomo pokoravali tlačanju in progonom. Vsa Japonaka je poplavljena s krvjo. Vstani, terorist! Z dinamitom v roki in s trdnino vero, da sila se pobija s silo, se dvignimo v vstaji in obračunamo z našimi vladarji. Polja in gore odmevajo klic zmag. Naša zmagaja je tukaj. Poveličujemo revolucijo."

ZAMOLČANI RUSKI MEMORANDUM Z GENOVESKE KONFERENCE SE PRIROBILI

New York, N. Y. (Federated Press). — Memorandum, ki so ga predložili ruski delegatje genovske konferenci in katerega so zamolčali kapitalistični listi, je došel sem in bo priobčen prvemu junija v magazinu "Soviet Russia". Pisan je trezno, zmerno, toda brez kompromisa. Prerečtano so v njem zahteve drugih narodov in njih državljanov za odškodnino, ki jo je njim povzročila ruska revolucija. V njem se pokaže, da so te zahteve brez moralne podlage, toda zahteve so priznajo zaradi vztrajne vzdržljivosti in trmoglavosti tujezemskih kapitalističnih tirjalcev.

Ali memorandum nadaljuje, da ima Rusija tudi zahteve, katere morajo biti priznane. Posebno veliko izgubo je imela Rusija zaradi intervencije in blokade, za katero so odgovorne vse takozvane civilizirane sile na svetu. Dokument predločuje v celoti v bolj čitljivi formi material, ki ga je Čičerin formuliral v končnem memorandumu, katerega je priobčilo ameriško časopisje.

Dokument razgrinja v celoti hipokritično postopanje narodov napram Rusiji in eden zadnjih odstavkov je v tem oziru posebno značilen.

BANDITJE SO ODNESLI ZA \$10,000 PLENA.

Minneapolis, Minn. — Banditje, ki so vstopili oboženi v palačo C. F. Deaverja in zapli njegovo soprogo v čumnato za obleko, so odnesli za \$10,000 plena. Pobrali so vino, dragoceno kožuhovino in denar. Srebrni krožniki, zlatnina in dragulji so jim tudi dobro došli. Zunaj pred palačo so imeli velik avtomobil, na katerega so naložili plen in se odpeljali, kakor da se ni nič izrednega zgodilo. Plen so nosili na avtomobil in kovčegih, da so pasantje mislili, da odhajajo obiskovalci ali gostje.

Po izvršenem ropu je izginila tudi hišinja, ki je bila v službi šele en teden. V začetku so mislili, da so banditje odvedli hišnico s silo s sabo, toda policija sodi zdaj, da je bila hišinja članica banditskega krožka.

LAŽ IMA KRATKE NOGE.

Chicago, Ill. (Feder. Press). — Ko je na Sheridanovi cesti zgorle apartmentna hiša, so šmokavzarski listi takoj obdolžili stavbinske delavce, da so zanetili požar, da se tako maščujejo zaradi Landisove razsodbe. Policijski kapitan Gallery v Rogers Parku sodi, da so ogenj zanetili otroci, ko so se igrali.

Stavbinski podjetnik in njegov drug izjavljata, da ni res, da sta prejela grozilna pisma pred izbruhom požara.

Mrs. Frances Choate, ki stanuje v sosednji hiši, izjavlja, da je veliki dnevniki niso pravilno citirali, ko so poročali, da je ona videla tečel od hiše tujca, ki je viknil: "V pekel s Landisovo razsodbo". Izjavila je, da tujec ni omenil s besedico Landisove razsodbe.

NOV STROJ ZA VOJSKOVANJE NA MORJU.

Norfolk, Va. — Mornarske preizkusila novo letalo s admiralske ladije "Maryland" in strokovnjaki izjavljajo, da se je letalo obneslo, kajti v eni in štirih petinkah sekunde je letalo doseglo hitrico šestdeset milj v uri. Letalo vrže z ladije stroj za metanje in letalo mora doseči hitrico šestdeset milj v uri, ko napravi šestdeset šviljev pota.

Bankirji zaključili, da mora Nemčija sprejeti pogoje.

Pariz, 28. maja. — Vodilni mednarodni bankirji, ki so tu zborovali glede posojila za Nemčijo, so zaključili konferenco. Bankirji so obvestili Nemčijo, da mora sprejeti določninske pogoje zavzemljivi dne 31. maja, ako hoče dobiti pet milijard dolarjev. Konferenca se bo nadaljevala po 31. maju, ko bodo bankirji videli, kaj stori Nemčija.

Verski boji na Irskem.

Belfast, 27. maja. — V tem tednu je bilo 28 oseb ubitih in več kot sto ranjenih v bojih med protestanti in katoličani v Belfastu. Včeraj je bilo ubitih šest oseb s bombami. V vzhodnem delu mesta kopljejo strele jarke na ulicah. Snači do polnoči je bilo okrog ducat požarov in čola ter knjižnica zgoreli. Boji se nadaljujejo. Katoličani beže iz Ulsterja.

DESETURNI DELAVNIK V KLAVNICAH.

Chicago, Ill. — Dolgo časa so klavniški baroni vlekli javnost, predno so prišli z dejstvom na dan, da je uveden deseturni delavnik. Pa tudi zdaj ne pravijo, da so uvedli 10-urni delavnik, ampak pravijo, da bodo čezurno delo odškodili šele po 10-urnem dnevnem delu. Najlepše na stvari je, da klavniški baroni trdijo, da so delavci sami prosili, da se podaljša delavnik.

Delavnik so podaljšale tvrdke Swift & Co., Armour & Co. in Morris & Co.

Parna piščal bo še vedno tulla po osmih urah, ampak tuljenje parne piščali ne bo pomenilo, da je delavnik končan, ampak bo najbrž služilo za blufanje javnosti, da je 8-urni delavnik še vedno vpeljan.

Kadar bo parna piščal odtullila, prične čezurno delo, ki ne bo za dve uri odškodovano posebej.

Pa naj še kdo trdi, da mesarški baroni niso brihtni ljudje, kadar gre za njih korist.

SENATOR CARAWAY PROTI JUSTIČNEMU TAJNIKU.

Washington, D. C. (Federated Press). — Senator Caraway, ki se bojuje za odstranitev Daughertyja kot justičnega tajnika, izjavlja, da neki zamorski šofer stopa v ulogi detektiva za justični departament pri vohunarstvu za senatorja. Rekel je, da je pripravljen predložiti dokaze za svoj zboril na obtožbo kongresnika Woodruffa iz Michigana in Johnsona iz Severne Dakote, ki obtožujeta justičnega tajnika, da ni nastopil proti vojnim korupcionistom. Tudi za njima se vohunari, je menil senator Caraway, pa tudi njih privatna pošta je bila odprta in prečitana. Odločno je pa odklonil Daughertyjevo obtožbo, da napada sedanjega justičnega tajnika, da tako brani člana Wilsonovega kabineta. Dejal je, da naj Daugherty nadaljuje s svojim delom in naj obožuje vse osebe, ki so prizadete zaradi korupcije. Svaril je senat, češ, da se vohunari za senatorja.

FARŠKA KUHANICA OTOŽENA NA UMORA ŠUPNIKA.

South Chicago, Ill. — Pred štiri meseci je bil ustreljen rev. Florian Chodniewicz, župnik poljske cerkve na 13145 Houston Ave., v kleti njegovega faršiva. Takrat je bilo poročano, da je umor izvršil tat, ki se je hotel polastiti župnikovega vina. Pred par dnevi je pa detektiv Vincent Skiba aretiral Karla Magawkega in njegovo ženo Stelo na obtožbo, da sta ona dva skrivala umor. Magawski je bil cerkveni hišnik, Stela pa Chodniewiczova kuharica. Detektiv so izvahali, da je umorjen župnik zbralil kuharici poročiti se s hišnikom, kar je Magawkega tako ujezilo, da je ubil župnika. Kmalu po umoru sta se Magawski in Stela poročila pri nekem drugem katoliškem duhovnu in ustanovila dom, ne da bi bil kdo slutil, da sta onadva kriva župnikove smrti.

Bolgarski militarist umorjen.

Belgrad, 27. maja. — Aleksander Grekov, bivši bolgarski poslanik v Parizu, Stockholm in Bernu in pristavi militaristične stranke, je bil v četrtek svercer napaden in umorjen v Sofiji.

RAZNO.

V letu 2000. Še 76 let, in pisarji bomo leto 2000. Statistika izkazuje, da od sedmih novorojenčkov eden navadno doživi 76. leto. V mestih in po deželi elega sveta je torej precej mladih ljudi, ki utegnejo doživeti leto 2000., ki ima za odrasle danes poseben mistični sijaj. Kakšno bo leto 2000? Leto 1000 je značilo svetovno paniko, leto 2000 pa bo a potezo napredka. V 76. letih bodo žudeca današnje dobe le še o troške igrače. Naša pomoraka je naša zračna vojska, ki so bila še v nedavni dobi Julesa Vernea sanje in utopije, dobo do leta 2000 brez dvoma tehnično že tako izpolnjena in izpopolnjena, da bodo celemu svetu služila kot udobno prometno sredstvo, če jih dotlej ne bodo še izpodrinile še praktičnejše in boljše iznajdbe. Naše lokomotive bodo leta 2000 ravno tako nemoderne, kakor so danes stari poštni vozovi naših prednikov. Vlake bo gonila le elektrika. Stroji vseh tovarn bodo imeli le električen pogon. Človek bližnje dobe bo izkoristil vse

vodne sile sveta, najbrže tudi moč vetra, brezdvomno pa silo plime in oseke, saj in izkoristil bo tudi elektriko, ki se nahaja v zraku. Neki angleški učenjak je prepričan, da se bo v doglednem času izdelovalo pohištvo iz niklja sorodne kovine, ki bo tako lahka, da bo vsako lahko premaknil veliko omaro, kakor premikamo danes navadne stole, in ta kovina bo tako cenena, da bo nabava takega pohištva omogočena najbržim slojem; v higijskem oziru pa bo tako pohištvo odgovarjalo najdalekosejšim zahtevam. V stanovanjih bo vse električno: kuhinja, kuhalni aparati, snažilne posode, šlovesko ročno delo bo omejeno na minimum. O kaki poselski krizi ne bo govora. Neki ameriški zalagatelj napoveduje tudi velik preobrat v opremljenosti. Listi bodo nikljasti ter tako lahki in tanki, da bo posamezen zvezek lahko obsegal po 30.000 strani. Neki ameriški tovarnar je prepričan, da dobimo kmalu stroj, ki bo s elektriko točno reguliran pomeiril obleko, jo sečil in prišil tudi gumba. Ako smeao verjeti statistiki in če se bo previvalstvo velikih mest množilo v isti meri kakor doslej, bo leta 2000 imel London 14 milijonov prebivalcev, ravno tako tudi New York, Paris pa 9 milijonov. Tudi Ljubljana bo dotlej daleč preskočila številu 200.000. Ceste bodo tlakovane s novodobno nikljasto kovino, ker bo ta kovina zelo trpešna ter se bo valed njene gibnostno blisteno omejil cestni ropot. Zrak v velikih mestih bo čistejši in boljji, dima ne bodo več poznali. Premog bo izgubil svoj pomen in svoje važnost. To pa je le napredek, katerega še lahko predvidevamo. Brez dvoma pa se bo pojavil napredek tudi na poljih, ki danes še niso predmet učenjakega oziroma ljudskega proučevanja. To velja slasti za socializem, ki bo takrat štel že več sto milijonov vernikov.

FR. ŠIMANOVSKY:

Brezbožne misli.

Osel.

Ne vem, kakaj sem vedno zavidal mrtvece na našem pokopališču. Tako sladko tam spi! Sredi gozda na niskem griču, obdanem od hrastov, brez in borovic, v tej gozdni tišini so našli svojo poslednjo posteljo. Od spomlad do jeseni pa jim pojejo slavčki, kosi in drugi ptički svoje pesmi. Samo takrat, kadar se priseli zopet nov najemnik, razlegajo se barbarske pesmi in glasno šalovanje živih. . . .

Drugače vlada tam vedno tajinstven mir. Poleti, ko je solnce neusmiljeno pripekalo, sem po cele ure posedoval pod brezami blizu pokopališča. In nekdo sem bil neprostovoljno priča posebnega dohodka.

Pri pokopališkem plotu se je ustavljal osel in trgal in grizel zadovoljno cvetoče grmičevje. Nedač od tam pa sta se pogovarjali dve žabi. Stara žaba je počevala mlado: "Vidiš, kako je tu vse krasno! Bog nebeški je ustvaril vse to, kar tu krog in krog vidiš — drevesa, ptiče, travo, rože; jo lužo, muhe in komarje pa je ustvaril za nas, da bi i mi imelo vedno zadosti hrane in zabave. Moramo torej biti Bogu hvalečni in za to ga tudi z našim petjem vsako noč hvalimo. Njega, Stvarnika vsega dobrega, ki nam radodarno daje vsega, česar mi potrebujemo."

"Ampak, mama" — se je oglašila mlada žabka — samo tistih štorkelj in kač bi ne smel Bog ustvariti! To je grozno! Še včeraj sem na lastne oči videla, kako je gad požiral svojo sestrico — kako je revica jokala!" "Draga moja" — je rekla stara žaba — "vse na svetu gre po božji volji, proti kateri nihče ne sme godrnjati, kajti, kar Bog stori, dobro stori. Tvoja sestrica se je gotovo nekaj pregrešila, da jo je zadela taka kazen! Ne smeš pozabiti, da smrt ni še konec vraga. Na sodni dan zopet vstanemo k novemu življenju, v katerem bodo pravični uživali večno blaženost. Zapomni si, da je naša duša nesmrtna."

"O, ti klepetulja, ti nesramna" — se je vmes oglašil osel — "ti da imaš nesmrtno dušo? Kar tiho bodi in igubi se, da ti ne stopim na glavo, da ti tista tvoja nesmrtna duša odleti. Nasve zadnje imajo po tvojem tudi muhe, katere poliraj, nesmrtni dušo? Zapomni si, čenča ti neumna: Nesmrtno dušo imajo samo dovrčnejša in inteligentnejša bitja, kakor sem jaz, konj, slon in najbrže tudi šlovek. Ali so taki ne-

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Št. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

IZVRŠAVALNI ODBOR: UPRAVNI ODBEK: Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 82, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, uradni glasilo Jake Zverznik, upravitelj glasila Filip Godan.

PROTNI ODBEK: John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Elv, Minn., John Terdel, Box 161, Lawrence, Pa., John Gerich, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBEK: OSREDNJE OKROZJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROZJE: Jacob Ambroski, Box 266, Moon Run, Pa., John Grejcl, 685 E. 137th St., Cleveland, O., Anton Sular, Box 194, Green, Kans., na jugovzhodni Max Mare, Box 196, Ruhl, Minn., na severovzhodni Mike Zagel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

ZAPADNO OKROZJE: Nadzorni odbor: Frank Zaitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5205 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravilni odbor: Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Oves, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Škub, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6302 St. Clair Av., Cleveland, O., POZOR! — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predstojnika za naslov: Predstojnik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrže se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V VEKI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, škar naslov je upejal.

Vsi pritožbi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. May St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namnanila, oglas, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom, jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

stvari, kakor ste ve žabe, vredni, da jim gospod Bog vdihne nesmrtno dušo! Sodrga žabita" "Ali mi ne greš domov!" je zavpil hlapec in udaril s bičem po oslovem hrbtu. Žal mi je bilo, da je bil zanimiv pogovor na tak način pretrgan, kajti poslušal sem s živim zanimanjem. In mrtvi so spali mirno dalje, ne da bi se zanimali za razgovor osla in žabe, ker oslov se v svojem življenju med ljudmi dosti slišali.

Čudež. O skoro neverjetnem čudežu mi je pripovedoval gozdni šuvač Hulava. In res bi v to storijo ne verjel, če bi mi tega ne povedal šlovek, o katerega verodostojnosti sem popolnoma prepričan — siv starček je že. Kakor sem kupil, tako prodam.

"Ali ste bili že v gozdu, tam, kjer stoji sv. Janex Nepomuk?" — me je nekdo vprašal Hulava. "Je tam mreža, ki se lahko odpre. Pobožni kristjani mebejo noter denar; tudi steklenice z oljem puškajo tam. Na vem, kdo vedno to olje naliva, ker luč nikdar ne ugasne. Nekdo — bilo je zelo vroče — sem bil šeljen in v šepu nitil fička. Da pa naš gostilničar ne da rad na kredo, itak veste. No, pa sem šel prosit sv. Janexa — imel je precejšnjo množino krajcarjev. Ti, sv. Janex, ti si imel vedno za reveže odprte roke, vedno si bil radodaren. Ali bi mi dal za steklenico piva? Strašno sem šeljen — sem prosil svetnika. — In olja, da bi ševlje namazal, ki tudi potreboval.

"No, no, le vzemi" — je dobrohotno rekel sv. Janex — "saj jaz tega denarja ne potrebujem. Stanovanja ne plačujem, ne jem pa tudi nič — in s tem oljem mi itak vedno smradilo pod nos. . . ."

"Od tega časa sem blagajnik sv. Janexa", je dodal Hulava.

3 krat 1 = 1.

To, kar vam sedaj povem, se je zgodilo pred nekako tisoč leti na Arabskem. (Arabei so bili takrat imenitni matematiki. Saji imajo naše arabake številke po njih svoje ime.) Torej — neki učen Arabec je naenkrat začel javno dokazovati, da je trikrat ena ena.

Proti temu se je dvignil sveda takoj ves učen svet, in kako bi ne bil, saj se je temu — naravno — ljudski razum upiral! Disputacii in učen spori so končali s tem, da so nesrečenega učenjaka sežgali. — Nedoigo nato so prišli na Arabsko krščanski misijonarji, odposlanci nekkih pobožnih oblastnikov, z jezuiti. Le-ti si začeli naglašati enega "pravega" Boga.

"Kako pa se zove tisti vaš Bog?" so vprašali neverni Arabci. "Bog Oče, Sin in sv. Duk," se je glasil odgovor. "Toda — to je vendar troje bogov, pa en eden," so ugovarjali Arabci.

NA PRODAJ JE: za nizko ceno, \$2800.00, tinaštopna lesena hiša, s prostorom pripravnim za prodajalno. V hiši je plin in električna razsvetljava. Več se poizve na, 1627 S. Morgan St., (blizu 18th St.) Chicago, Ill.

NA PRODAJ HIŠA: Proda se NOVA 4 sobna hiša, modernno urejena, elektrika, voda in vse je v hiši. Zemljišče meri 37½x125. Poleg je ena krava in kokoši. Hiša je sezidana na cementni podlagi. Za ceno se oglašite osebno pri lastniku na: 3709 West 54th Street, Chicago, Ill. May 27-29-31.

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angličko spisal R. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Splezal sem naprej in pogledal preko ograje v morje. Zdelo se je zelo plitvo, in držec se radi varnosti odrezane vrvi z obema rokama, sem se spustil počasi raz krov. Voda mi je segala komaj do pasa; pesek je bil trd in pokrit z valoviti programi; pogumno sem breedel proti suhemu ter pustil Hispaniolo za seboj; ležala je po strani, njeno glavno jadro pa je plavalo široko razprostrto po zalivu. Skoro v istem času je solnce začelo in veter je šumel skozi zibajoče se smreke.

Posrečilo se mi je, da sem prišel iz morja; nisem se vrnil praznih rok. Tam je sedaj ležala ladja vrosta vseh roparjev, da jo zopet vzamejo v last naši možje in odrinejo na morje. Nič ni bilo bolj samoočebno umevno, kakor vrniti se domov v ostrog in se ponašati s svojimi uspehi. Morebiti bi me malo karali radi mojega bega, toda o svojitev Hispaniolo je bil zadosten odgovor in nadejal sem se, da bo celo kapitan Smolet priznal, da nisem tratil časa.

Takih misli in prav dobre volje sem se napolnil domov proti ostrogu in svojim tovarišem. Spominjal sem se, da je najbolj vzhodni izmed obeh potokov, ki sta se izlivala v središče kapitana Kidda, tekel od gore z dvema vrhoma na moji levi strani, in radi tega sem se obrnil v to smer, da bi prekoračil potok, kjer je bil še majhen. Gozd ni bil zelo gost in sledeč nižjim podaljškom gore sem kmalu zavil za ono goro in ne dolgo potem prebredel vodo, ki mi je segala skoro do kolen.

To me je privedlo blizu onega kraja, kjer sem naletel na Bena Gunna in zaradi tega sem korakal bolj previdno in se oziral na vse strani. Kmalu se je popolnoma stemnilo, in ko sem ugledal dolino med dvema vrhovoma, sem o-

pazil na nebu migljajoč svit, kjer je po mojih mislih človek z otoka pri prasketajočem ognju kahal svojo večerjo. Čutil sem se sam pri sebi, da je mogel biti tako brezakrben. Kajti če sem jaz videl to žarenje, ali ga ni mogel opaziti Silver, ki je taboril na obrežju med močvirjem?

Polagoma se je noč še bolj stemnila in vse, kar sem mogel storiti je bilo, da sem hodil vsaj približno proti svojemu cilju; gora z dvema vrhovoma za menoj in Daljnogled na moji desnici so postajali vedno manj in manj vidni. Zvezd je bilo malo in so bile blede, po ravnini sem se neprestano izpodtaknil in padel v pečene jame.

Naenkrat me je obdala neka svetloba. Ozrl sem se kvišku; blede svitanje luninih žarkov se je prikazalo izza vrhuna Daljnogleda, in kmalu potem sem videl nekaj širokega in srebrnega, kako se je pomikalo globoko doli za drevesi: bila je vzhajajoča luna.

S pomočjo njene svetlobe sem kmalu prehodil ostanek pota; deloma sem korakal, deloma tekel in se nepotrpeljivo bližal ostrogu. Ko sem pa stopil v gozd, ki leži pred njim, nisem bil tako lahko miseln, da ne bi umeril svojih korakov in hodil sem nekoliko bolj oprezno. Moji doživljaji bi se žalostno končali, če bi me moji pomotoma ustrelili.

Dospel sem naravnost do roba gozda. Zapadni del je bil že ves razsvitljen, ostanek pa in ostrog so ležali še vedno v temni seneli, obrobjeni z dolgimi srebrnimi svetlobnimi žarki. Na drugi strani koče je izgorel velikanski ogenj do pepela in razširjal mirno rdečo svetlobo, ki je bila v velikem nasprotju z blede lunino. Niti žive duše ni bilo čuti niti glasu, izvemeli šumenje vetra.

Zelo začuden in morebiti tudi malo prestrašen sem se ustavil. Mi nismo imeli navade zakuriti velikega ognja, po kapitanovem poveljju smo celo skoparili z lesom, in začel sem se bati, da se je utegnulo v moji odsotnosti kaj hudega zgoditi.

Da sem bil še bolj gotov, sem se plazil po vseh štirih brez najmanjšega šuma proti hiši. Ko sem

dospel bližje, je postalo moje srce naenkrat mnogo lažje. Smrčanje samo ob sebi ni ravno prijeten glas in jaz sem se pri drugih priložnostih pogosto pritoževal radi njega, toda v tem trenutku, ko so moji prijatelji glasno in mirno smrčali v svojem spanju, mi je bilo najlepša godba. Mornarski klic straža: "Vse dobro!" ni nikdar bolj pomirjačoče donel na moja ušesa.

V istem času pa ni bilo nobenega dvoma o eni stvari: oni so nemarno slabo stražili. Če bi se Silver in njegovi plazili sedaj okoli njih, živa duša ne bi dočkala beglega dne. Tako se godi, sem si mislil, ako je kapitan ranjen, in zopet sem začel samega sebe močno grajati radi tega, ker sem jih zapustil v toliki nevarnosti, ko jih je bilo tako malo za stražo.

Med tem sem se pripilil do vrat in vstal. Povsod je bila tema, tako da nisem mogel ničesar razločevati s svojimi očmi. Kar se tiče glasov, je bilo čuti enakomerno smrčanje spečih in neko čudno trkanje, ki si ga nisem mogel razlagati.

S svojim orožjem pred seboj sem stopil naravnost notri. Nameraval sem se vleči na svoj prostor (sem mislil in se hehetal) in se razveseljovati nad njihovimi obrazi, ko me najdejo naslednjega jutra.

Moja noga je zadela ob nekaj, kar se je umaknilo — bila je noga enega spečih — obrnil se je in zastokal, vendar se ni zbudil. Kar naenkrat pa se je začel v temi oster glas:

"Pijastril! Pijastril! Pijastril!" brez prenehanja ali spremembe kot klopotanje majhnega mlina. Silverjeva zelena papiga, kapitan Flint! Njo sem bil slišal kljuvati košček skorje in si nisem mogel razločati glasu, ona je bila, ki je bolj čuvala nego človek in ki je sedaj s svojim nadležnim kričanjem oznanjala moj prihod. Nisem imel časa, da bi se zavedel. Videl ostrega, pretresujočega glasu papige so se speči zbudili in planili pokonci, in s krepko kletvijo je zaklical Silverjev glas:

Obrnil sem se, da bi bežal, se

močno zadel v neko osebo, odletel nazaj in padel naravnost v roke drugemu, ki me je prijel in trdo pridržal.

"Prinesi bakljo Dick," je dejal Silver, ko so me vjeli. In moč je skočil iz kože in se nemudoma vrnil z gorečo bakljo. (Dalje prihodnjic.)

Zakoni o razporoki v Združenih državah.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Legislatura države New York je nedavno sprejela zakon, ki dovoljuje ženi, ako ni videla svojega moža ali ni slišala o njem tekom dveh petih let in je upravičena smatrati ga za mrtvega, da zahteva od sodišča, naj njun zakon potem sodnega sklepa proglasi ločenim. Isto velja tudi v slučaju moža, ki ni slišal o svoji ženi tekom zadnjih pet let. Dosedaj je država New York dovoljevala razporoko (divorce) le na podlagi dokazanega prečestva. Tudi, ako je bilo domneva utemeljena, da je pogrešani soproj umrl, vendarle zakon ni mogel biti uradno ločen; še le po sedmih letih je imel preživeli zakonski pravico, da zaprosi sodišče, naj se pogrešana oseba proglasi za mrtvo.

Razporoka v Združenih državah spada v pristojnost državne zakonodaje in radi tega nimamo tu niti dvoje držav, kjer bi bil zakon o razporoki popolnoma enak. Vsaka država ima drugačne zakone o razporoki. Že dolgo let se je od raznih strani zahtevalo, naj se izdela federalni zakon o razporoki, ki naj velja za vse Združene države, ali kongres se ni dosedaj spravil na to vprašanje.

Vse države, razun New York in South Carolina, dovoljujejo razporoko, ako je žena ali mož svojevoljno zapustil družino in ostal odsoten tekom določene dobe. V državi New York, kakor rečeno, treba da najprej obvelja domneva, da je pogrešani soproj mrtve, predno sme sodišče ločiti zakon. V South Carolini ni mogoče dobiti razporoke iz nikakega vzroka. Ali v vseh drugih državah je utek iz družine (desertion) tehten razlog za razporoko. 22 držav dovoljuje razporoko po enoletni samovoljni odsotnosti enega izmed zakonskih, 12 po dveh letih in 10 po triletni desertaciji. V državi Rhode Island se zahteva petletna odsotnost in v državi North Carolina desetletna odsotnost pobegega soproga.

Nezvestoba napram zakonskim zaobljubam je vzrok za razporoko v vsaki državi. Izvzemli državo South Carolina, 43 držav dovoljuje razporoko, ako je bila žena ali mož spoznan kriv kakega zločina ali je bil obsojen na zapor od enega do več let. Dve drugi državi dovoljujeta le razporoko v slučaju obsodbe na smrtno ječo. V eni državi zadostuje za razporoko dejstvo, da je bil soproj pred poroko spoznan krivim zločinom. V 42 državah je kruto obnašanje (cruelty) tehten razlog za ločitev zakona. Po navadi se predpostavljata, da je mož oni, ki kruto ravna s svojo ženo, ali v državi Rhode Island zakon izrečno dovoljuje možu, da sme dobiti razporoko, ako žena s njim tako kruto ravna, da mu ni varno živeti z njo. Tri države dovoljujejo razporoko, ako eden izmed zakonskih preži na življenje drugega.

Pijančevanje je vzrok za raz-

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poiskajte in se pripravite, da je doma pri nas, kuhanje vedno lažje in najcenejše. Dobiti je tudi shirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih šolskah damo primeren popust pri večjih naročitih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 8401 Superior Avenue, Cleveland, O.

poroko v 40 državah, in 6 držav dovoljuje razporoko v slučaju, da se drugi zakonski udaja rabi morfine, opija ali enakih strupov. Večinoma se ne dovoljuje razporoka v slučaju zblaznelosti, ali v treh državah je norost, nastala po poroki, tehten vzrok za razporoko, dočim norost pred poroko je priznana kot vzrok za razporoko tudi v treh državah. V državi Kentucky zadostuje, ako mož oziroma žena ima "nebrzdani temperament" ali trpi na kaki ostudni bolezni. Gobova bolezen je vzrok za razporoko na otokih Hawai. Državi Massachusetts in Kentucky dovoljujeta razporoko, ako se eden izmed zakonskih prikluči kaki verski sekci (na pr. takozvani Society of Shakers), ki veruje, da je zakonski stan nekaj grešnega in protizakonitega.

Zakonski, ki zahteva razporoko, mora stanovati v dotični državi vsaj od enega do petih let, kakor pač zakon dotične države določa. Le v državi Idaho in Nevada zadostuje bivaliče šestih mesecev. Radi tega se zlasti v državo Nevada zatekajo razporoke željni ljudje iz drugih držav, kjer so strožji razporoki zakoni; po šestmesečnem bivanju tam imajo pravico tožiti za ločitev zakona po zakonih one države. Tako je mesto Reno, Nevada, zaslovelo kot pribežališče bogatašev, ki so se naveličali zakonskega stanja.

Razporoka, dovoljena na podlagi zakona ene države, velja povsod v Združenih državah in v drugih inozemskih državah.

SLUŽBO DOBI

Samska ženska za delo pri mali družini, sprejme se tudi oženjen par, ženska naj bi pomagala pri hišnih delih, dam stanovanje prosto mož, pa lahko dobi kakšno delo v bližini. Plača po dogovoru. Pridite osebno ali pa pišite. Martin Potokar, P. O. Box 244. Lyons, Ill.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 40 akrov zemlje, 38 akrov je obdelanega in dva akra je hosta. Zemlja leži v lepem kraju ob glavni cesti. Nova 6-sobna hiša, nove štale in vse je v dobrem stanju. Vse prodam, ker grem v staro domovino. Prodajam pa kakor kdo hoče samo farmo ali vse skupaj farmo in živino, ter orodje itd. Za natančna pojasnila obrnite se osebno ali pismeno na lastnika. Sedaj je ugoden čas za ogledati zemljo. Naslov je: Frank Lass, R. 6, Box 38, Poplar Bluff, Mo.

CUNARD-ANCHOR
ANCHOR DONALDSON

Najhitrejši svetovni moderni parniki. Naredite svoj letak takoj. Gotovo je zastopnik v vašem mestu ali kje bliže.

Osnovni spremljevalec s počasno vezljo v Jugoslavijo, na:

MAURETANIA Junija 6 (Preko Cherbourga)

V spremstvu gospoda in gospo Bakulid od Cunard urada in San Francisco, bodo stroga potnikom, pri prijavi, potnik listič in v vseh drugih zadevah. Posetite vliki in Cherbourga direktivo v Jugoslavijo kar bo vselej vsa žana in New Yorka do doma 8 dni. Vsi tretinje razreda potniki se vesijo v 2, 4 do 5 sobni spalnici. Po odhodu potniki se bo polagalo za šmaka.

Cena v tretjem razredu je do Ljubljane \$110. Devak 66.

NARAVNOST V DUBROVNIK ALI TRST

ITALIA Junija 10

Vodnja stane 890. Devak 66. Saloonica do Ljubljane \$125.

SEVEROVA ZORAVILA ZBIRKA ZORAVJE V DRUŽINAM

Suhe Mrtve Lase

možje pripraviti in dati lasem tlažo mehčajoč blyjost in lepoto, katero si vsakdo želi ako nadejate

SEVERA'S HAIR POMADE

Izvrstna priprava za nego las, idealna, zoravilna, in čista.

CENA 250

Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

PRODAM FARMO

40 akrov, le eno miljo do mesta, Poslopje, štala in orodje vse se prodaj po nizki ceni. Pišite za pojasnila lastniku J. L. Paulin, 1147 Horden Street, Muskegon Heights, Mich.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

Slovensko Banko D. D., Zagreb, Prva Hrvatska Strelonica, Zagreb, Francosko-Srbsko Banko, Beograd, in njih podružnic v Jugoslaviji.

Iskajoče v gotovem AMERIŠKEM dolarju v dinarjih in kronah v stavem kraju

POTOM POSTE IN BRZOJAVNO.

PRODAJAM SIFKARTE ZA VSE LINJE

VAM PRESKRIBIR MOJAKE IZ STAREGA KRAJA.

OBVLJAM VSE BANČNE POSLE.

PREJEMAM DENAR NA VLOGE IN PLACUJEM 4% OBREŠTI.

Pišite po cenah.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

Veliko potnikov.

V STARI KRAJ ODHAJA veliko rojakov. Ako ste tudi Vi zamanjeni (tj. tedaj najbolj storite, ako potujete skozi podpisno tvrdico, ki je znana zaradi točno potrebe in priporočena od onih, ki so se potovali.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo po 1. Juliju nepot večje število novih priseljencev. Ako želite tudi Vi dobiti kako osebo samo, tedaj nam pišite po nadaljna tozadovna pojasnila.

PRI POSILJANJU DENARJA se pred vsem važno tri stvari in sicer: hitrost, cena in varnost. Naša banka vam med vse tri. Posušite se je toraj vselej, kadar pošiljate denar.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70 — 9th Ave.,
NEW YORK CITY.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Čemu to?" se je prestrašila.

"Poslavljam se od sveta; in v vaši podobi se hočem posloviti od sve svoje preteklosti!" Zaplakal je ter vzdignil oboje njeni rok ki svojim objokanim očem. "Na kolenski pred vsem, kar je bilo krasnega v mojem življenju, vam poljubljam roke in vas zahvaljujem! Zdaj sem se razbil na dvoje: tam brezumnež, sanjač, kako bi zlezel v nebo — vingtdeux ans! — tu ubit in prezebel staree-instruktor chez ce marchand, s'il existe pourant ce marchand! Kako ste premočeni, Lise!" je vzkliknil ter skočil na noge, čuteč, da so se tudi njemu zmohila kolena na mokri zemlji. "In kako je mogoče, da hodite v taki obleki? . . . In poč, sredi polja . . . Vi plakate? Vous êtes malheureuse? Zlomka, nekaj sem slišal . . . Toda odkod prihajate zdaj?" je hitel vpraševati, ostraje se v globokem strmenju na Mavrikija Nikolajeviča. "Mais savez-vous l'heure qu'il est!"

"Stepan Trofimovič, ali ste slišali kaj o umoru? . . . Ali res? Je res?"

"Ti ljudje! Vse noč sem gledal zarjo njihovih dejanj. Njih konec ni mogel biti drugačen . . ." Oči so se mu zabliskale. "Bežim iz delirija gorečih sanj, da polščem Rusijo; existe-t-elle la Russie? Bah, c'est vous, cher capitaine! Nisem se nadejal, da vas srečam kdaj pri visokem podjetju . . . Toda vzemite moj dežnik, in — kako da hodite peš? Vzemite za božjo voljo vsaj ta dežnik, jaz si itak poiščem vozniaka. Peš sem se odpravil samo zato, ker bi Stasie (mislil je Nataajo) kričala po vsej ulici, ako bi vedela, da odhajam; izmuznil sem se kar najbolj inkognito. Ne vem, naš 'Golos' piše nekaj o razbojništvu v predmestju . . . to vendar ni mogoče, da bi bil človeku že na prvem koraku poti razbojnik za petami. Čbere Lise, ali niste rekli, da je nekdo nekoga ubil? Oh, mon Dieu, z vami je slabo!"

"Pojdiva, pojdiva!" je viknila Liza kakor v histeričnem popadku in spet potegnila Mavrikija Nikolajeviča s seboj. "Stojte, Stepan Trofimovič, se je zdajji vrnila k njemu, "stojte, siromaček, dajte, da vas prekrizam. Mogoče bi vas bilo bolje zvezati ali jaz vas rajši prekrizam. Tudi vi pomolite za ubogo Lizo — malec, majčkeno; preveč se nikarte truditi, Mavrikij Nikolajevič, vrnite temu otroku njegov dežnik, ne, prosim vas. Tako, da . . . Pojdiva! Pojdiva že!"

K usodni hiši sta dospela ravno v trenutku, ko se je bila gata množica pred njo že dovolj zmenila o Stavroginu in o tem, kako ugodno je zanj, da so leno zaklali. Vendar pa — to ponavljam — je velika večina še vedno molče in nepremično poslušala. Divjali so zgolj pijani kričali ter ljudje, ki jih radlo pograbi, kakor na primer meščan, ki je mahal z rokami. Vse ga je poznalo kot tibege človeka, toda včasih, kadar so ga spravile gotove reči izra vnetostja, se je mahoma nekam zapodil, kakorivtineč, ki se strga s konopeca. Kako sta Liza in Mavrikij Nikolajevič

prišla, nisem videl. Najprej sem zagledal Lizo, ki je stala že daleč od mene med množico, ter odrevnel začudenja; Mavrikija Nikolajeviča nisem isprva niti opazil. Zdi se, da je takrat vesled gneče par korakov zaostal za njo, ali pa so ga odrinili. Liza, ki se je rinila skozi trumo, slepa in gluha za vse okoli sebe, kakor d je vročici pobegnila iz bolnišnice, je še prekmalu vzbudila pozornost: ljudje so začeli glasno govoriti, nato je izbruhnilo vpitje. Eden je kričnil takrat: "Ta je Stavrogina!" In z druge strani: "Ne le, da more, še gledat hodijo!" Zdaj sem videl, kako se je odzadaj vzdignila roka in pala na njeno glavo; Liza se je zgrudila. Strahovito se je razlegel vzkriz Mavrikija Nikolajeviča, ki je planil na pomoč in z vso močjo udaril človeka, stoječega med njim in Lizo. Ali meščan, o katerem sem govoril, ga je zgrabil še tisti hip odzadaj z obema rokama čez pas. Nekaj časa nisem mogel ničesar razločiti v metežu, ki je nastal. Liza je menda vstala in zopet pala od novega udara. Mahoma pa je stopila tolpa vsaksebi; širok kolobar je nastal okrog Lize, ki je ležal na tleh, dočim je stal Mavrikij Nikolajevič ves krvav zraven nje ter kričal, jokal in lomil roke. Ne pomnim natančno vsega, kar se je zgodilo potem; vem le, da so Lizo odnesli. Hitel sem za njo; bila je še živa in mogoče pri zavesti. Policija je sgrabila meščana in še tri druge. Tri trije taje do današnjega dne vsako udeležbo pri zločinu in zagotavljajo trdovratno, da so jih pomotoma prijeli; morebiti je res tako. Meščan, čeprav mu je dejanje očitno dokazano, kot neumen človek še zdaj ne ve pojasniti, kaj je bilo pravzaprav. Kot očividec, da si le oddaljen; sem moral tudi jaz izpovedati v preiskavi; izjavil sem, da se je zgodilo vse zelo slučajno, dejanje ljudi, ki so bili mogoče nahujskani, toda zmedeni in pijani, brez pravega razsodka. Tega mnenja se držim še sedaj.

ČETRTO POGlavJE.

Poslednji sklep.

I.

Marsikje so videli Pjotra Stepanoviča isto jutro, in vsi pominjo, da je bil nenavadno živahne volje. Ob dveh popoldne je prihitel h Gagano- vu, ki je še le prejšnji dan prispel iz vasi. Polno gostov je bilo zbranih v hiši; to se ve, da so mnogo in vneto govorili o najnovejših dogodkih. Pjotr Stepanovič je govoril največ izmed vseh in tako, da so ga poslušali. Drugače so ga imeli pri nas od nekdanj za "blebetavača študenta z luknj v glavi", toda zdaj je govoril o Juliji Mihajlovni — predmet, ki je moral v tej obliki vsakogar zanimati. Kot njen nedavni najintimnejši zaupnik je povedal nemalo novih in nepričakovanih podrobnosti; nedoma in neprevidno, kakor je bilo njegova navada, je izdal več njenih lastnih izrekov o splošno znanih osebah našega mesta in s tem usčnil razna samoljubja. Njegova govorjenje je bilo nejasno in zamotano, besedovanje bolj malo zvitega človeka, ki ga spravlja njegovo poštenje v mučno potrebo, da mora namah izgnati celo goro dvomov, čeprav v svoji prostodušni okornosti sam ne ve kako začeti in kako končati.

(Dalje prihodnjic.)

ŠTEDENJE KOT IZDATEK.

KATERO POT GRE VAŠ DENAR?

PRORAČUN VAŠIH PREJEMKOV IN IZDATKOV VAM BO POVEDAL TO V NAPREJ.

Pripravniti denar ni tako težavno, ako se ve na kateri način. Izkušnja je dokazala, da postane štedenje čisto lahko in umevno, ako se preračuna našrt za izdaje svojih dohodkov, brez oziira na to kako mali so, ali kako občutni so odbitki na istih.

Ako smo toraj doslej stališče, pri katerem smatramo naše prihranke kot redno postavbo naših izdatkov, s tem da položimo za prihrank določeni črček na stran tako sigurno in skrbno kakor ga bi delgvali menarju namesto zamenu sebi — potem je vprašanje rešeno.

Dajte nam priliko razločiti vam naša, ki bi bil najbolj primeren vašim potrebam.

GLAVNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKE
82 Cortlandt Street
FRANK SAKSER STATE BANK
New York, N. Y.